
Territorial Cohesion of Europe and Integrative Planning

OSVRT NA KONGRES

Lødz, Poljska, 25.-29. kolovoz 2009.

U ovom će se radu dati osvrt na Međunarodni kongres ERSA-e (*European Regional Science Association*) održan u kolovozu 2009. godine u Lødzu u Poljskoj. Europsko udruženje za regionalna istraživanja je supranacionalna grupacija nacionalnih udruženja širom Europe. Članovi udruženja su iz akademske zajednice, stručnjaci za razvojnu politiku te istraživači zainteresirani za prostornu ekonomiju i planiranje, regionalni i lokalni razvoj i ostale teme povezane s ovim područjima, a glavni im je cilj promicanje i razmjena znanstvenih dostignuća i praktične primjene u navedenim područjima. Potreba za okupljanjem znanstvenika iz područja regionalnih znanosti odavno je prepoznata u ERSA-i, dok su znanstvena dostignuća i potreba za razmjenom znanja u području regionalnog i lokalnog razvoja utjecali na osnivanje 17 aktivnih nacionalnih sekcija, pa ERSA danas broji oko 3,500 članova¹. Iako nazivom ograničen «samo» na područje Europe, spoj znanstvenih dostignuća i doprinosa znanstvenika u smislu njihove primjene doveo je do širenja ovog udruženja i preko europskih granica. Tako, uz ERSA-ine grupacije, postoje još dvije supraregionalne grupacije individualnih nacionalnih i internacionalnih sekcija ili udruženja regionalnih znanosti - Sjeverno-američka (*North American Regional Science Council*)² i Pacifička grupacija (*Pacific Regional Science Organisation*). Sve tri zajedno tvore Međunarodnu asocijaciju za regionalna istraživanja RSAI (*Regional Science Association International*)³.

---

¹ Vidjeti detaljnije na <http://www.ersa.org/>.

² Vidjeti detaljnije na <http://www.narsc.org/newsite/>.

³ Udruženje RSAI je osnovano 1954. godine kao međunarodna zajednica znanstvenika zainteresiranih za regionalne učinke nacionalnih i globalnih procesa gospodarskih i društvenih promjena. Vidjeti detaljnije na <http://www.regionalscience.org/>.

Hrvatska je sekcija Europske asocijacije za regionalna istraživanja osnovana 1993. godine, da bi godinu dana poslije, na 34. kongresu održanom u Groningenu u Nizozemskoj, bila primljena i u članstvo ERSA-e. Hrvatska sekcija ERSA-e okuplja stručnjake (još uvijek malobrojne) u ovom području koji svojim djelovanjem – kao članovi pregovaračkog tima za pridruživanje EU-u, kroz rad na projektima podrške Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva i ostalim tijelima zaduženim za regionalni razvoj, znanstvenim radovima te promicanjem ideja u učinkovitoj politici regionalnog razvoja – nastoje doprinijeti unapređenju okvira regionalne politike.

ERSA od 1960. godine organizira godišnje međunarodne kongrese, a pojedine nacionalne sekcije organiziraju konferencije ovisno o potrebi za takvim događajem, brojnosti članova te kapacitetima. Oba događaja su otvorena za sudionike koji djeluju na domaćoj i međunarodnoj sceni.

Hrvatska je sekcija 2001. godine bila domaćin 41. kongresa u Zagrebu na kojem je sudjelovalo oko 350 sudionika, dok je 2004. godine organizator 17. ERSA-ine ljetne škole (*17th European Advanced Studies Institute in Regional Science*) bio Split. Za domaćina kongresa koji će se održati 2011. izabrana je Barcelona⁴, a 2012. Bratislava. Odluka o domaćinu u 2013. godini donijeti će se do kraja sljedeće godine, a mogućnost kandidature Splita razmotrit će se za 2014. godinu.

U kolovozu 2009. godine održan je 49. kongres, a domaćin je bio Łódź u Poljskoj. Revitalizacija tog grada povezana je s kandidaturom za Europski grad kulture 2016., čemu u prilog ide i organizacija ovog kongresa u koji su se zajednički uključili: Sveučilište Łódź – Katedra za upravljanje gradom i regijom (*University of Łódź, Department of City and Regional Management*), Društvo poljskih gradskih planera (*Society of Polish Town Planners*), te Poljska sekcija ERSA-e – Vijeće za prostornu ekonomiju i regionalno planiranje pri Poljskoj akademiji znanosti (*Polish Section of*

---

⁴ *Iste će godine španjolska sekcija ERSA-e imati vlastitu konferenciju pa će se ta dva događaja objediniti.*

Toronto, Katedre za ekonomiju. Profesor Duranton je višestruki dobitnik nagrada u području urbane ekonomije i međunarodne trgovine, a u ista su područja usmjerena i njegova istraživanja. U svojim se novijim radovima bavi pitanjima veće produktivnosti u velikim gradovima, učincima poreza na promet zemljišta na tržište nekretnina, urbanim rastom i prijevozom, ocjenom učinaka lokalnih poreza pomoću mikrogeografskih podataka, itd. Kongres je otvorio temom «Urbani rast: Struktura, osnove i šokovi». U svom je izlaganju postavio pitanje rasta gradova te ukazao na probleme nekontroliranog razvoja i njegovih učinaka na društvo. Tako je otvorio prostor za raspravu o problemima rasta i razvoja gradova, koji su nosioci gospodarske aktivnosti i koji sve više i brže postaju stalnim prebivalištem mnogih stanovnika. S obzirom na koncentraciju aktivnosti, ponude poslova i usluga neophodnih za svakodnevno funkcioniranje, posljednjih se godina uočava rastući trend naseljavanja gradova, a sve se više gasi želja za životom u ruralnim sredinama koje ne pružaju osnovne usluge za različite oblike obiteljskog života.

Prof. Andreas Faludi, arhitekt i urbani planer, dolazi sa Sveučilišta tehnologije u Delftu u Nizozemskoj i profesor je Sustava prostorne politike u području urbanih studija. Poseban interes usmjerio je na istraživanja teorije i metodologije planiranja te na stvaranje Europske perspektive prostornog razvoja. U svom je izlaganju još jednom potvrdio da na području Europe ne postoji ujednačena definicija što je to teritorijalna kohezija (često izjednačena s prostornim planiranjem) te da još uvijek postoje terminološke razlike u različitim područjima Europe⁷ jer se polazi od dva osnovna aspekta: europsko prostorno planiranje i europski prostorni razvoj. Pojedine članice smatraju da prostorno planiranje ne bi smjelo biti u nadležnosti EU-a, već svake pojedine članice. I dok francuski pristup zagovara upravljanje teritorijem (*aménagement du territoire*), druge zemlje temelje planiranje na upotrebi zemljišta. Sami pojmovi kohezije, usklađenosti i suradnje (na razini institucija i kroz dobro upravljanje) poznati su već iz povelja koje su nastale prije 50 i više godina. Već se 1950. godine u Schusterovom izvještaju govori o zemljištu kao ograničenom resursu u odnosu na razvoj,

---

⁷ Faludi je stajališta da se termini teritorijalna kohezija i prostorno planiranje mogu izjednačiti.

U nastavku su ukratko predstavljeni radovi koji se bave razvojem na različitim upravnim razinama - od nadnacionalne, preko regionalne do lokalne - te izazovima provedbe politika viših upravnih razina u stvarnom kontekstu. Tako u radu «Europska kohezijska politika - od funkcije redistribucije do koncepta razvojne politike» Gabriele Carmen Pascariu istražuje dinamiku obuhvata kohezijske politike i pozitivna iskustva koja se mogu pronaći u različitim pristupima i utječu na modeliranje svake naredne generacije kohezijske politike. U radu se analiziraju tri različita razdoblja:

- razdoblje neo-klasičnog pristupa (1957.-1987.), pri čemu ne možemo zapravo govoriti o učinkovitoj europskoj politici nego o pojedinačnim intervencijama u kombinaciji s nacionalnim i regionalnim razvojnim politikama i kompenzaciji specifičnih deficita procesa integracije;
- razdoblje od 1989.-1999. kada dominira teorija nominalne konvergenije, a kohezijska se politika razvija na modelu politike solidarnosti kao ključne funkcije; te
- razdoblje od 2000.-2013. obilježeno zapravo stvarnom teorijom konvergenije, pri čemu je kohezijska politika usmjerena na doprinos održivom razvoju regija.

Rob Folkert, Judith Borsboom, Henk Otten, Stefan Berghuis i Astrid Bräuer u radu «Dinamičnost urbane forme i kvaliteta mjesta u europskim gradovima» istražuju učinke urbanizacije na kvalitetu života građana, što ima važnu ulogu u mnogim strateškim politikama EU-a s obzirom da su gradovi centri gospodarske snage, ali i žarišne točke okolišnih i društvenih problema. Rad se fokusira na užu definiciju kvalitete života, pri čemu definira kvalitetu mjesta (*quality of place*) kao «mjestom i prostorom ograničen podskup kvalitete života». U ovom se radu kvaliteta mjesta razlikuje od održivosti tako što se koncept ograničava na «ovdje i sada», pri čemu lokalne i regionalne okolnosti definiraju kvalitetu mjesta. Također se nastoji dati metodološki okvir za izradu koncepta kvalitete mjesta u europskim gradovima i način mjerenja kvalitete koji je nastao na temelju nekoliko studija slučajeva u odabranim europskim gradovima.

